

Hegyi környezetben tevékenykedő személyek biztonságát biztosító Hegyi Mentőszolgálati utasítások

A Hegyi Mentőszolgálatról szóló 544/2002 1. törvény 11-ik § 2. bekezdés a) pontja szerint a hegyi környezetben tevékenykedő személyek biztonsága érdekében a következő utasításokat adjuk ki:

1. cikkely

A hegyi környezetben tartózkodó személyek kötelességei

(1) A hegyi környezetben tartózkodó összes személy (kivéve a településeken, közutakon, lesikló és sífutó pályákon lévőket) köteles:

- a) betartani a Hegyi Mentőszolgálat utasításait,
- b) igazodni a figyelmeztető, információs és egyéb berendezések közléseihez a hegyi környezetben tartózkodó személyek biztonságának érdekében,
- c) tájékozódni a Hegyi Mentőszolgálatnál, és felhasználni a rendelkezésre álló összes adatforrást a turistaösvények járhatóságáról, a lavinaveszélyről és a mozgás biztonságát befolyásoló egyéb tényekről,
- d) tájékozódni az időjárás változásáról a Szlovák Hidrometeorológiai Intézetnél vagy a Hegyi Mentőszolgálatnál,
- e) úgy viselkedni, hogy ne veszélyeztesse saját életét, egészségét és vagyonát, hasonlóan más életét, egészségét és vagyonát,
- f) felszerelését a kirándulás, túra vagy mászás nehézségi fokozata és az időjárási viszonyok szerint megválasztani, és a túrát ezeknek megfelelően végrehajtani,
- g) a túrára magával vinni az elsősegélynyújtáshoz megfelelő tartalmú elsősegélycsomagot,
- h) magával vinni elegendő ételt és italt,
- i) a túra nehézségét saját egészségi állapotának és erőnlétének megfelelően megválasztani,
- j) kerülni a túrázást 4-es és 5-ös fokozatú lavinaveszély esetén,
- k) befejezni a túrát és visszatérni romló időjárás esetén,
- l) lehetőleg kerülni az ösvények szélét, mert az ösvény leomolhat,
- m) lehetőleg nem támaszkodni a korláthoz, kiváltképp kitett helyeken, és nem ülni rá,
- n) nem terhelni a hidakat nagy csoportokkal, vagy feleslegesen nem tartózkodni rajtuk,
- o) a nyári hómezőket a lehető legóvatosabban keresztezni, és ne csúszkálni rajtuk,
- p) kitett helyen fényképezés vagy filmezés közben fogózkodni valamibe a terepen vagy biztosítani magát,
- q) tartózkodni kövek és más tárgyak dobálásától,
- r) tartózkodni az ösvények rövidítésétől,

s) művi eszközökkel biztosított szakaszokon tartózkodni az előzéstől, és úgy haladni, hogy két rögzített biztosító eszköz között csak egy személy tartózkodjon,

t) sízéskor vagy kerékpározáskor elsőbbséget adni a gyalogosnak,

u) csak gyalogos terepen közlekedni, az erdőhatár felett pedig kizárólag jelzett turistaösvényen.

(2) A túrára tanácsos mobiltelefont vinni, kiváltképp ha egyetlen személy túrázik.

(3) A jelzett turistaösvénynek kívül és az UIAA nehézségi skála (az 1. számú mellékletben található) I. fokozatú terepén kizárólag a következő személyeknek szabad közlekedni:

a) az UIMLA kísérőnek,

b) az UIMLA kísérővel kísért személynek,

c) annak a személynek, aki olyan tevékenységet végez, amelynél elkerülhetetlen az ösvény elhagyása (pl. sportrepülés, rafting, kanoing, merülés, halászás, vadászat ...),

d) további jogosult személyeknek (pl. természetvédelmi őr, a terep tulajdonosa, erdőőr, földmérő, rendőr, tűzoltó ...),

(5) A jelzett turistaösvényeken kívül vagy hegymászóterepen kizárólag a következő személyeknek szabad közlekedni:

a) a Hegyi Mentőszolgálat tagjának,

b) olyan személynek (civil szervezet, jogi személy, fizikai személy), aki az 544/2002 törvény szerint együttműködik a Hegyi Mentőszolgálattal, illetve az IKAR-CISA nemzetközi társulásban résztvevő szervezet tagja,

c) hegyivezetőnek (UIAGM/IFMGA),

d) hegyivezető által kísért személynek

e) hegymászónak, sialpinistának,

f) hegymászó vagy sialpinista instruktor által kísért személynek hegymászó vagy sialpinista kiképzés folyamán,

g) kivételes feladatokat teljesítő személynek vagy szervezetnek a Hegyi Mentőszolgálattal való egyeztetés és a biztonságos közlekedés feltételeinek teljesítése után.

(6) Barlangban (kivételt képeznek a nagyközönség számára látogatható barlangok), beleértve a barlang nyílását és a jelzett turistaösvény közötti szakaszt, kizárólag a következő személyeknek szabad közlekedni:

a) barlangász szervezet tagjának,

b) barlangász szervezet tagjával kísért személynek a kiképzés folyamán,

c) kivételes feladatokat teljesítő személynek vagy szervezetnek a Hegyi Mentőszolgálattal való egyeztetés és a biztonságos közlekedés feltételeinek teljesítése után,

d) a Hegyi Mentőszolgálat tagjának,

e) olyan személynek (civil szervezet, jogi személy, fizikai személy), aki a 544/2002 törvény szerint együttműködik a Hegyi Mentőszolgálattal.

2. cikkely **Túrákönyv**

(1) A kirándulás, túra vagy mászás előtt a résztvevő személy köteles beírni szándékát a túrákönyvbe; ez a kötelesség nem vonatkozik a településeken és települések közötti utakon közlekedő személyekre.

(2) A túrákönyvbe be kell jegyezni:

- a) a túrán résztvevő személy utónevét és vezetéknevét,
- b) a túra célját,
- c) a túra útvonalát,
- d) a túra kezdetének idejét és a visszatérés tervezett idejét,
- e) további szükséges adatokat, pl. telefonszámokat.

(3) Ha a személynek nincs lehetősége bejegyezni szándékát a túrákönyvbe, a 2-es pontban említett adatokat kötelessége jelenteni a Hegyi Mentőszolgáltatnak vagy egy közeli személynek, aki eltűnés esetén ezen adatokat jelentheti a Hegyi Mentőszolgáltatnak.

(4) A túra célját, útvonalát és a visszatérés tervezett idejét szükséges betartani.

(5) Ha a személy nem tér vissza a túrákönyvbe bejegyzett időpontig, az elszállásolást vagy étkeztetést nyújtó jogi vagy fizikai illetve közeli személynek kötelessége ezt a tényt jelenteni a Hegyi Mentőszolgáltatnak.

(6) A 6 órán túl terjedő eltűnés egyben a Hegyi Mentőszolgálathoz intézett egyenes kérés a beavatkozás megkezdésére.

(7) A túráról való visszatérést be kell jegyezni a túrákönyvbe, esetleg bejelenteni a Hegyi Mentőszolgáltatnak vagy egy közeli személynek.

3. cikkely **Szerencsétlenség hegyi környezetben**

(1) Ha hegyi környezetben szerencsétlenség történik, a következő utasítások érvényesek:

A) Eltűnés

Ha a személy a túráról nem tér vissza időben, a megfelelő várakozási idő elmúltával be kell jelenteni az eltűnést a Hegyi Mentőszolgáltatnak; a bejelentés kiváltképp sürgős rossz idő esetén.

B) Eltévedés vagy elakadás nehéz terepen

Nehéz terepen való eltévedés vagy elakadás esetén lehetőleg a legpontosabban állapítsuk meg az eltévedés vagy elakadás helyét, és értesítsük a Hegyi Mentőszolgálatot; ha a körülmények

megengedik, maradjunk az eltévedt vagy elakadt személlyel kapcsolatban a mentők megérkezéséig. Fontos, hogy az eltévedt személyek ne folytassák útjukat, kiváltképp kitett terepen.

C) Könnyű sérülés vagy elfáradás

Az érintettet helyezzük biztonságba, nyújtunk elsősegélyt, és pihenés után segítsünk lemenni egy felvonó legközelebbi állomására, menedékházhoz vagy településre, illetve jelentsük a balesetet a Hegyi Mentőszolgálatnak.

D) Komoly sérülés, mozgásképtelenség

Az érintettet helyezzük biztonságba, nyújtunk elsősegélyt, és védjük a hidegtől; minél gyorsabban jelentsük a balesetet a Hegyi Mentőszolgálatnak és konzultáljuk meg a további teendőket; a sérültet ne hagyjuk egyedül még rossz időben sem.

E) Lavinaszerecsétlenség

Rögtön kezdjük meg a lavina helyének vizsgálatát, figyelembe véve a további lavinák lehetőségét; ha a keresésnek nincs eredménye, kezdjük el a keresést keresőműszerekkel, vagy kezdünk rögtönzött szondázást, és a lehető leggyorsabban jelentsük az eseményt a Hegyi Mentőszolgálatnak.

F) Haláleset

Halálos balesetet vagy emberi test maradványainak megtalálását a lehető leggyorsabban jelentsük a Hegyi Mentőszolgálatnak vagy a legközelebbi rendőrőrsnek.

4. cikkely **A szerencsétlenség jelentése**

(1) Minden szerencsétlenséget személyesen vagy telefonon jelenteni kell:

- a) a Hegyi Mentőszolgálat NON STOP vezérlőjének a 18300-as telefonszámon,
- b) vagy hívni kell az integrált mentőrendszer számát, azaz a 112-es számot.

5. cikkely **A szerencsétlenség adatai**

(1) A szerencsétlenségről a következő adatokat kell bejelenteni:

- a) meghatározni a beavatkozás helyét,
- b) közölni a hívó fél adatait:
 - 1. utónév és vezetéknev,
 - 2. állandó lakhely címe,
 - 3. elszállásolási hely a hegyi környezetben,
 - 4. közölni, honnan történik a hívás,
- c) közölni a sérült adatait:
 - 1. utónevét és vezetéknevét

2. korát,
3. állampolgárságát,
4. állandó lakhely címét,
5. elszállásolási helyét a hegyi környezetben,

d) közölni a beavatkozáshoz szükséges adatokat:

1. a sérült pillanatnyi állapota,
2. hogyan történt a sérülés,
3. a szállítás lehetősége,
4. az önmentés lehetősége.

6. cikkely

Turisztikával kapcsolatos utasítások

- (1) A túra útvonalát ellenőrizni kell térképen vagy turistakalauzban.
- (2) Ha szükséges, igénybe kell venni hegyivezetőt vagy hegyikísérőt.
- (3) A túrára korán reggel induljunk, és fejeződjön be sötétedés előtt.
- (4) A lemeneti idő tervezésekor a felmeneti idő kb. 70%-ával kell számolni.
- (5) Hegyi terepen a turistabotok használata megkönnyíti a mozgást.
- (6) Minden túrára az évszaknak megfelelően, a túra nehézségi fokozata és hossza szerint készülünk. Vibramtalpú cipő, eső- vagy szélkabát nélkülözhetetlen. Hidegebb időben vagy hegynyeregbe való felmenetnél szükségünk lesz egy szvetterre, sapkára és kesztyűre. Télen ajánlatos a hágóvas, csákány vagy összetolható botok. Ne felejtünk el magunkkal vinni megfelelő mennyiségű ételt és folyadékot.
- (7) Tájékozódáshoz vigyünk magunkkal turistatérképet (nyárit vagy télit), amely tartalmazza az összes fontos adatot. Nyári térképet ne használjunk télen és fordítva. Mindig az utolsó, javított kiadást kell használni, így elkerülhetjük az eltérédeket a terepen.

7. cikkely

Hegymászással kapcsolatos utasítások

- (1) A hegymászó tevékenységének összhangban kell lenni az UIAA nemzetközi szervezet akkreditált oktatási központjának hegymászást érintő módszertani utasításaival.
- (2) Hegymászóterepen használjunk egész testi vagy kombinált (beülő és mellbekötő) bekötőt, védősisakot, kötelet, hegymászó-segédanyagokat és rögtönzött mentéshez szükséges eszközöket.
- (3) Hegy- vagy sziklamászásnál esés elleni biztosításhoz használjunk EU vagy UIAA szabványnak megfelelő ellenőrzött eszközöket.
- (4) Hosszú túránál a felszerelés elkerülhetetlen része a bivakzsák.

(5) Ha a túra jellege és nehézségi fokozata megengedi, tervezzük a túra kezdetét úgy, hogy a visszatérés még nappali fénynél legyen.

(6) Ne folytassunk hegymászó-tevékenységet képességeink korlátozott állapotában, amely bekövetkezhet alkohol, kábítószer, gyógyszer fogyasztása, fáradtság, rosszullét, baleset, rossz egészségi állapot vagy betegség miatt.

(7) Magashegyi környezetben a túrát képességeinknek megfelelően tervezzük, egy fokozattal könnyebbet, mint amelyet a gyakorlósziklákon elértünk.

(8) A túra útvonalát, a kiszállás és lemenet lehetőségét előzőleg tanulmányozzuk a kalauzban; nehéz mászás vagy beláthatatlan terep esetén nézzük meg a falat az ellenkező hegyoldalról. Igényes terepen készítsünk vázlatot romló látási viszonyok esetére.

(9) Ne bízunk a helyszínen talált biztosítási pontokban.

8. cikkely

Síalpinizmussal kapcsolatos utasítások

(1) A síalpinista tevékenységének összhangban kell lenni az UIAA és ISMF nemzetközi szervezet akkreditált oktatási központjának hegymászást vagy síalpinizmust érintő metodikai utasításaival.

(2) A felszerelést a meglévő hóállapotok, időjárás, a túra nehézségi fokozata és jellege szerint válasszuk meg.

(3) Használjuk a lavinákban használatos keresőműszert vagy más, lavina elleni felszerelést; a felszerelés része szükségszerűen egy lavinaszonda és egy lapát is.

(4) Hegymászó terepen használjunk teljes vagy kombinált (mellbekötő és beülő) bekötőt, védősisakot, hegymászó segédeszközöket és rögtönzött mentéshez szükséges anyagot.

(5) Síalpinizmusnál esés elleni biztosításhoz használjunk EU vagy UIAA szabványnak megfelelő ellenőrzött eszközöket.

(6) Hosszú túránál a felszerelés elkerülhetetlen része a bivakzsák.

(7) Ha a túra jellege és nehézségi fokozata megengedi, tervezzük a túra kezdetét úgy, hogy a visszatérés még nappali fénynél legyen.

(8) Ne folytassunk síalpinista tevékenységet képességeink korlátozott állapotában, amely bekövetkezhet alkohol, kábítószer, gyógyszer fogyasztása, fáradtság, rosszullét, baleset, rossz egészségi állapot vagy betegség miatt.

(9) A túra útvonalát, a kiszállás és lemenet lehetőségét előzőleg tanulmányozzuk a kalauzban; nehéz mászás vagy beláthatatlan terep esetén nézzük meg a falat az ellenkező hegyoldalról. Igényes terepen készítsünk vázlatot romló látási viszonyok esetére.

9. cikkely

Kerékpározással kapcsolatos utasítások

- (1) Kerékpározás közben a kerékpáros tartsa teljes egészében kontroll alatt a kerékpárját.
- (2) A gyalogosnak elsőbbsége van, a kerékpáros nem veszélyeztethet és nem korlátozhat kerékpározásával más személyeket.
- (3) Használjunk védősisakot; kitett terepen más testrészvédő eszközöket is.
- (4) Ne kerékpározzunk képességeink korlátozott állapotában, amely bekövetkezhet alkohol, kábítószer, gyógyszer fogyasztása, fáradtság, rosszullét, baleset, rossz egészségi állapot vagy betegség miatt.

10. cikkely

Sportrepülési eszközök használatával kapcsolatos utasítások

- (1) A sportrepülési eszközök a következők: motor nélküli paplanos ernyő, motor nélküli deltaszárny, motoros paplanos ernyő, motoros deltaszárny (a továbbiakban „berendezés”).
- (2) A pilóta felelős a repülési szabályok betartásáért, kivéve ha a körülmények a pilóta biztonsága érdekében a szabályok megszegését kikényszerítik.
- (3) A pilóta a repülésnél tartsa magánál az érvényes pilóta- vagy pilótagyakornok-igazolványát és a berendezés repülőképeségét igazoló műszaki igazolványát. Idegen állampolgárságú pilótának a felsoroltakkal egyenértékű igazolványokkal kell rendelkeznie, ezenkívül a berendezés esetleges károkozását rendező biztosítás és a saját baleseti biztosításának dokumentumával.
- (4) A repülést a repülés szabályai szerint nappali láthatóságban kell végrehajtani, napfelkeltétől napnyugtáig terjedő időszakban. Kivételesen a repülés végrehajtható 30 perccel napfelkelte előtt és 15 perccel napnyugta után (helyi délkör szerint).
- (5) A pilóta és a személyzet tagja nem kezdhet el a repülést képességeik csökkenése esetén, amely bekövetkezhet alkoholos befolyás, kábító- vagy gyógyszerfogyasztás, fáradtság, rosszullét, baleset vagy betegség következményeként. Repülés előtt és alatt a pilóta és a személyzet tagja nem fogyaszthatnak alkoholos italt, tudatbefolyásoló szereket vagy teljesítményüket csökkentő gyógyszereket.
- (6) A terepszint felett 150 méternél magasabban repülő berendezésnek rendelkeznie kell mentőberendezéssel és magasságmérővel.
- (7) A repülés alatt tilos átrepülni 150 méternél alacsonyabban autópályák, I–III. osztályú utak és vasútvonalak felett.
- (8) A repülés alatt tilos hirtelen irányváltásokat, éles fordulatokat (60°-nál élesebbet) tenni, a földfelszín vagy más berendezést 30 méternél rövidebb távolságra megközelíteni.
- (9) A berendezés működtetésével foglalkozó összes személy köteles saját egészséget védőeszközökkel biztosítani. Ezek közé kötelezően beletartozik a védősisak és a szemvédelem. Az ajánlott védőeszközök közé tartozik a megfelelő ruházat, lábbeli és egyéb védőeszközök.

11. cikkely

Barlangászattal kapcsolatos utasítások

- (1) A barlangász tevékenysége legyen összhangban a barlangásztársulat módszertani utasításaival.

(2) A barlangba legalább kettesben lépünk be, ismerve a biztonságos mozgás szabályait a barlangi környezetben; szakadékba pedig kötéltechnika (hegymászás) használatának, az önmentés és az elsősegélynyújtás ismeretében. Semmilyen körülmények között ne lépünk egyedül a barlangba.

(3) Barlangászatnál esés elleni biztosításhoz használjunk EU vagy UIAA szabványnak megfelelő ellenőrzött eszközöket.

(4) A barlangba a barlangról elérhető anyagok áttanulmányozása után lépünk be, rendesen felszerelve, működő tartalék felszereléssel – független második fényforrással, tartalék száraz ruházattal és védősisakkal.

(5) A barlangba vigyünk magunkkal elsősegélycsomagot, derékaljat, ételt és italt minimálisan egy napra többet, mint a tervezett tartózkodási idő.

(6) A barlangban tilos tüzet gyújtani.

12. cikkely

Speciális közlekedési eszközök használata

(1) Hórobogó, négykerekű jármű és egyéb speciális berendezések használata másra mint munkavégzésre (ellátás, pályák karbantartása, fafeldolgozás, építési munkálatok stb.) szállító útvonalakon kívül kizárólag kijelölt és biztosított térségben történhet úgy, hogy a hegyi környezetben a személyek biztonsága ne legyen veszélyeztetve.

(2) Nyitott utasterű közlekedési eszköz vezetője köteles védősisakot használni, esetleg más védőeszközöket a gyártó meghatározása alapján.

13. cikkely

A jelen utasítások 2014. július 1-jén lépnek hatályba.

Jozef Janiga,
ezredes, okleveles mérnök,
a Hegyi Mentőszolgálat igazgatója

1. melléklet – az UIAA nehézségi táblázat

I.	Könnyű	A sziklamászás legegyszerűbb formája, de már nem járótrep; az egyensúly megtartásához szükség van a kezekre.
	Kis nehézségek	A kezdőket kötéllel kell biztosítani; szédülésmentesség szükséges.
II.	Közepesen nehéz	Itt kezdődik a hárompontos mászótechnika.
	Közepes nehézségek	A kitett helyeken a kötélbiztosítás szükséges.
III.	Közepesen nehéz	A függőleges helyek vagy a jó fogásos áthajlások testi erőt igényelnek.
	Közepes nehézségek	Kitett helyeken ajánlatos a köztes biztosítás; az edzett és tapasztalt mászók ilyen nehézségi fokozatú szakaszokat még kötélbiztosítás nélkül mászhatnak.
IV.	Nehéz	Ez az a fokozat, ahol a valódi mászás kezdődik; elegendő mászási tapasztalat szükséges.
	Nagy nehézségek	A mászószakaszok sűrűbb köztes biztosítást igényelnek; a kötélbiztosítás már természetes még a tapasztalt mászók esetében is.
V.	Nagyon nehéz	A mászás magas szintű követelményeket támaszt a testi erőnléttel, mászótechnikával és tapasztalattal szemben; az Alpokban ilyen nehézségi fokozatú hosszú utakat már nagy vállalkozásnak számítanak.
	Nagyon nagy nehézségek 1/2	A köztes biztosítások száma emelkedik.
VI.	Szélsőségesen nehéz	A mászás átlagon felüli képességeket és kitűnő edzettséget igényel; a nagy kitettség gyakran szűkös standokkal párosul.
	Szélsőségesen nagy nehézségek	A biztosítás magától értetődő.
VII.	Rendkívülien nehéz	Csak fokozott edzéssel és speciális felszereléssel mászható; a legjobb mászóknak is készülni kell az adott sziklatípusra, hogy az ilyen szakaszokat biztonságosan, és nélkül megmásszák.
	Rendkívüli nehézségek	A tökéletes biztosítási technika elkerülhetetlen.
VIII - IX	Az előző nehézségek fokozása	Nagyon nagy követelmények a speciális edzésre és felszerelésre, a szélsőségesen nehéz szakaszokat gyakran csak előzetes begyakorlással lehet megmászni, miután rögzült a mozdulatok sorozata; a legjobb mászóknak.
X - XI.	A szabad mászás jelenlegi határa	Az előzetes begyakorlás elkerülhetetlen, még a legjobb mászók sem képesek az ilyen nehézségi fokozatú szakaszok mászását gyakran megismételni, a sikeres mászáshoz ideális körülményekre van szükség (külső és pszichikai) és tökéletes összpontosításra; jelenleg ezt a fokozatot csak felső biztosítással vagy előre kihelyezett biztosító pontokkal mászják.

